

کشف‌های جدید سهامداران

حرکت آرام مفهومی نوین در بازارهای سرمایه

سازمان و بنگاه را برخی از تحلیل‌گران از جمله «کگیوت وزندر» گروهی اجتماعی به شمار آورده که مشخصه آن سرعت و کارایی در ایجاد و انتقال است. این مفهومی تقریباً پذیرفته شده در زمینه تئوری سازمان است. اما پیش شرط ایجاد و انتقال موضوع کشف و شناخت است. در این زمینه مقوله شناخت مفهومی بنیادین به شمار می‌رود. بنابراین اولین گام در توسعه مدیریت سرمایه فکری شناخت است. شناخت مقدم بر انتقال و سرعت است. اساساً مفهومی باید موردنظر باشد تا سرعت مناسبی برای انتقال و ایجاد آن انتخاب شود.

براساس مفاهیم و شیوه‌های پذیرفته شده و عمومیت یافته؛ مدیریت سرمایه فکری دارای پنج مرحله زیرین است:

- تعریف و شناسایی: در این مرحله معیارهایی برای تعیین ارزش دارایی فکری سازمان مشخص می‌شود.

- تعیین عوامل اثرگذار بر سرمایه فکری: در این مرحله عوامل اثرگذار بر ارزش سرمایه فکری سازمان براساس مدل‌های استراتژیک و آینده‌نگر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

- سنجش عملکرد: در این مرحله اقدام به جمع‌آوری اطلاعات در مورد میزان عملکرد سرمایه فکری می‌شود.

- بهره‌برداری از اطلاعات: در این مرحله اطلاعات جمع‌آوری شده در مرحله سنجش عملکرد در جهت بهبود عملیات مدیریت توسعه سرمایه فکری به کار گرفته می‌شود.

- تهیه گزارش‌های خارجی: در این مرحله گزارش‌هایی جهت تمامی ذینفعان شرکت اعم از سهامداران داخلی و خارجی تهیه و ارسال می‌شود.

مرحله تهیه گزارش‌های خارجی تحت عنوان فرآیند گزارشگری سرمایه فکری بیان می‌شود. مخاطب اصلی فعالیت گزارشگری سرمایه فکری گروه سهامداران شرکت می‌باشند. سهامداران این حق را دارند که اطلاعات دقیقی از میزان سرمایه فکری سازمان داشته باشند. حسابداری سنتی هیچگاه قادر نیست تصویر درستی از میزان سرمایه فکری شرکت در برابر دیدگان کنجکاو و مشتاق سهامداران ترسیم کند. آرام‌آرام در بازارهای سرمایه سهامداران از ارزش سرمایه‌های فکری شرکت‌ها آگاه شده

و در نگاه آنها شرکت‌های موفق و معتبر از سرمایه فکری بالاتر برخوردارند. تحلیل‌گران مالی و کارکنان شرکت‌ها مخاطبان دیگر گزارش‌های خارجی در مورد سرمایه فکری بنگاه را تشکیل می‌دهند. ارایه اطلاعات در مورد سرمایه فکری شرکت متخصص‌کننده ارزش واقعی آن در بازارهای سرمایه و در میان تحلیل‌گران مالی خواهد بود. این اطلاعات روند سرمایه‌گذاری و بهبود بازار را برای شرکت از طریق کسب اعتبار تسهیل می‌کند.

قدمت دارد. این بررسی‌ها محدود به کشورها و حوزه‌های محدود جغرافیایی بوده و بسیاری از کشورها هنوز از نرم‌افزارهای لازم و مطالعات پایهای و در نتیجه ادبیات سرمایه فکری بی‌بهره‌اند.

عمده‌ترین بررسی‌ها و سنجش و به‌کارگیری سرمایه فکری در ارزش‌گذاری بنگاه‌ها در اروپا و آمریکا صورت گرفته است. این در حالی است که قاره آفریقا، بخش وسیعی از قاره آسیا نسبت به سرمایه فکری حتی شناخت پایهای و اولیه را ندارند. ایران در زمینه شناسایی و سنجش سرمایه فکری و کاربردی کردن دارایی‌های پنهان با اختلاف فاز اندکی نسبت به کشورهای پیشرو حرکت کرده است.

امروزه در محافل آکادمیک ایران سرمایه فکری مفهومی ناشناخته نیست. کشورمان در این زمینه در میان کشورهای خاورمیانه، شمال آفریقا، جنوب آسیا و شبه‌قاره هند پیشگام بوده است.

اقدامات ایران در زمینه بررسی اهمیت سرمایه فکری و کاربردی کردن آن در ارزش‌گذاری بنگاه‌ها و توسعه بازارها از سوی برخی کشورهای منطقه الگوسازی شده است. اقدامات کشورمان در این زمینه در سطح ملی و فراملی دنبال شده است. یکی از این اقدامات برگزاری سلسله کنفرانس‌های بین‌المللی مدیریت سرمایه فکری است.

نخستین کنفرانس بین‌المللی مدیریت سرمایه فکری در پانز سال گذشته برگزار شد. در این کنفرانس بین‌المللی ده‌ها نهاد دانشگاهی و موسسه‌های بین‌المللی از هندوستان، کانادا، مکزیک، آمریکا، انگلستان، بنگلادش، تاجیکستان، قرقیزستان، پاکستان، نیجریه، کامرون، افغانستان و عراق شرکت داشتند.

شرکت‌کنندگان خارجی نخستین کنفرانس بین‌المللی مدیریت سرمایه فکری با دست‌آوردهای ایران در زمینه شناسایی و کاربردی کردن مقوله سرمایه فکری آشنا شدند.

انتظار می‌رود برخی اقدامات ایران از جمله ایجاد واحد درسی مدیریت سرمایه فکری در دانشگاه‌ها از سوی کشورهای منطقه مورد الگوسازی قرار گیرد. در مجموع احساس نیاز کشورهای شرکت‌کننده به توسعه مدیریت سرمایه فکری در ایجاد دبیرخانه دائمی و برگزاری سالانه کنفرانس مدیریت سرمایه فکری بازتاب پیدا کرد.

دومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت سرمایه فکری در پانز امسال در زنجان برگزار می‌شود.

عناصر سه‌گانه

در ادبیات سرمایه فکری بسیاری از صاحب‌نظران سرمایه فکری را دارای سه عنصر زیرین داشته‌اند:

- سرمایه انسانی: شامل کارکنانی که از طریق شایستگی و مهارت‌هایشان سرمایه فکری را ایجاد می‌کنند.

- سرمایه رابطه‌ای: دربرگیرنده روابطی بوده که بین سازمان با افراد و سایر سازمان‌های دیگر ایجاد می‌شود. این افراد و سازمان‌ها شامل مشتریان، سرمایه‌گذاران، موسسات اعتباری و... است.

- سرمایه ساختاری: شامل منابع دانشی سازمان همانند دستورالعمل‌ها، استراتژی‌ها و... است.

در ادبیات سرمایه فکری بر تفاوت مدیریت دانش و مدیریت سرمایه فکری تأکید شده است. مدیریت دانش یکی از جنبه‌های مدیریت توسعه سرمایه فکری به شمار آمده و اصولاً محدود و قلمرو اثرگذاری سرمایه فکری بسیار گسترده‌تر از مدیریت دانش است. این محدوده شامل؛ ساختار سازمانی، مدیران، فرهنگ سازمانی، قابلیت‌های سازمانی، برند، همکاری ملی، بین‌المللی و... است.

توسعه مدیریت سرمایه فکری امری ضروری برای حضور شرکت‌ها در بازارهای ملی و جهانی است در حالی که مدیریت دانش از چنین جامعیتی برخوردار نیست و جنبه‌ای از مدیریت سرمایه فکری به شمار می‌رود.

سرمایه فکری و تجربه‌های ایرانی

مطالعات جدی پیرامون شناسایی، سنجش و کاربردی کردن یافته‌های «سرمایه فکری» کمتر از دو دهه در جهان

مخاطب اصلی فعالیت گزارشگری سرمایه فکری گروه سهامداران شرکت می‌باشند. سهامداران این حق را دارند که اطلاعات دقیقی از میزان سرمایه فکری سازمان داشته باشند